

**Protokoll fört vid pleniföredragning**Näringsavdelningen  
Jordbruksbyrån, N2Närvarande  
VT, HJ, RH, AH-J, AH, FK, AR, CW

Frånvarande

Justerat  
OmedelbartOrdförande  
Lantråd  
Veronica ThörnroosFöredragande  
Minister  
Fredrik KarlströmProtokollförelse  
Landskapsagronom  
Sölve Högman

---

**Nr 2**Förslag till ändring (6) av landsbygdsutvecklingsprogram  
för landskapet Åland för perioden 2014-2020 (CCI  
2014FI06RDP002).**ÅLR 2014/4510**  
338 N2**Beslut**

Besluts besvara kommissionens tilläggsfrågor gällande förslaget till ändring nr 6 av Landsbygdsutvecklingsprogram för landskapet Åland för perioden 2014-2020 i enlighet med **bilaga 1, N221P02**. Besluts också godkänna det reviderade förslaget till programändring 6 i enlighet med **bilaga 2, N221P02** och sända förslaget för godkännande till Europeiska kommissionen genom SFC-datasystemet. Ändringarna genomförs i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd för landsbygdsutveckling (EJFLU), artikel 11 a) och kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 808/2014 artikel 4 samt Europaparlamentet och rådets förordning (EU) nr 2022/2020 gällande fördelning av resurser under åren 2021 och 2022. Ursprungsändringarna har godkänts av programmets övervakningskommitté vid dess möte den 7 december 2020.

---

Hänvisning

Europeiska unionen via SFC-datasystemet

Kontaktperson  
Sölve Högman

Ärende

## Kommissionens synpunkter på den sjätte ändringen av landsbygdsprogrammet för Åland

Landskapsregeringen har mottagit kommissionens synpunkter beträffande de ändringarna som landskapsregeringen genom det sjätte programändringsförslaget föreslår i Landsbygdsutvecklingsprogrammet för landskapet Åland 2014 - 2020.

Landskapsregeringen vill härmed framföra följande kompletterande uppgifter:

### 1. Finansieringsplan

Beloppet som överförs från Pelare I har separerats från ordinarie budgetmedel och anges på en separat rad för medel som avses i artikel 59.4 e i förordning (EU) nr 1305/2013. Beloppet finns budgeterat under åtgärd M13. Ytterligare information finns i punkt 1.4.2 i beskrivningen av programändringsförslaget.

### 2. Finansieringsplan: öronmärkning

#### **EJFLU:**

Det totala EJFLU-beloppet för perioden 2014 - 2022 har omfördelats så att 74,13 % avsätts för åtgärder som avses i artikel 59.6 i förordning (EU) nr 1305/2013).

En betydande del av det budgeterade beloppet för investeringarna i fysiska tillgångar (M04) styrs till investeringar som effektiviserar vattenanvändningen inom jordbruket (fokusområde 5A), som främjar en hållbar samhällsekonomi genom att underlätta tillgången till och användningen av energi från förnybara källor och öka användningen av biprodukter, avfall, restprodukter och andra råvaror som inte är avsedda till livsmedel (fokusområde 5C) samt till investeringar för att återställa, bevara och förstärka den biologiska mångfalden. (fokusområde 4A).

Därmed ändras också programmets strategi. Ytterligare information finns i punkt 1.1.1 och 1.3 i beskrivningen av programändringsförslaget.

**Återhämtningsinstrumentet:**

Finansieringen från återhämtningsinstrumentet kommer inte att användas för investeringarna i fysiska tillgångar (åtgärd M04).

Fördelningen av finansieringen från återhämtningsinstrumentet beskrivs i punkt 1.2 i beskrivningen av programändringsförslaget.

### 3. Indikatorplan

**Utfallsindikatorerna**

Kommissionen ber Åland förklara och motivera de föreslagna ändringarna av de fysiska utfallsindikatorerna och att tydligt koppla ändringarna till justeringarna av finansieringen eller insatserna.

Värdet för de fysiska indikatorerna, så som antal stödmottagare, antal projekt och antal hektar fram till programperiodens utgång år 2022 har uppskattats utgående från genomförandet av programmet under åren 2015 - 2020 och det intresse som visats för de enskilda åtgärderna och insatserna under denna period.

En förklaring och motivering till ändringarna finns i punkt 1.3.1 i beskrivningen av programändringsförslaget.

**Målindikatorerna**

Förändringen av målindikatorerna 9, 10 och 12 gällande unionsprioritering 4 har en direkt koppling till förlängningen av programperioden.

Målindikator 21 och 23 hålls oförändrade. Målindikator 22 justeras med anledning av den förlängda programperioden.

En förklaring och motivering till ändringarna finns i punkt 1.3.1 i beskrivningen av programändringsförslaget

### 4. Genomförandeaspekter kopplade till finansiering från återhämtningsinstrumentet

Åtgärderna och insatserna som finansieras med medel från återhämtningsinstrumentet förklaras i punkt 1.2.2 i beskrivningen av programändringsförslaget.

I de fall att en åtgärd finansieras både med finansiering från EJFLU och från återhämtningsinstrumentet särskiljs betalningarna åt med olika bidragstyper (Hyrrä) och premieslag (Stödtillämpningen) så att de insatser som finansieras med medel från återhämtningsinstrumentet har egna bidragstyper eller premieslag.

### **5. M16 Samarbete**

Insatserna inriktas på lokala åtgärder som kan genomföras med pilotprojekt och M16.2 används som rättslig grund.

### **6. M19 Leader**

Landskapsregeringen avser inte att inom ramen för övergångsförordningen möjliggöra en finansiering av det förberedande stödet till lokala utvecklingsstrategier efter 2023.

### **7. Avsnitt 13: delar som behövs för bedömning av statligt stöd**

Beträffande åtgärderna M07 och M16 tillämpas Kommissionens förordning (EU) Nr 1407/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse.

Gällande M04- Investeringar i fysiska tillgångar Under åtgärd 4.2 Stöd för investeringar för bearbetning/saluföring och/eller utveckling av jordbruksprodukter beviljas investeringsstöd i enlighet med Kommissionens förordning (EU) nr 651/2014, avsnitt 2. En anmäld stödordning Investeringsbidrag, stöd för investeringar för bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter SA.59409. En förlängning av denna stödordning anmäldes av landskapsregeringen 10 november 2020.

Stöd till energiinvesteringar beviljas i enlighet med Kommissionens förordning (EU) nr 651/2014, avsnitt 7 artikel 41. En stödordning "Understöd för främjande av hållbar resursanvändning inom näringslivet" har anmälts 16 mars 2021, SA. 62361.

### **8. Ytterligare nationell finansiering**

Den nationella finansiering som beskrivs i punkt 1.5 i programändringsförslaget avser kompensationsersättningens (M13) nationella husdjursförhöjning som betalas under åren 2021 och 2022 baserat på nuvarande utbetalningsnivåer. Beloppet som ursprungligen har budgeterats under kapitel 12 har täckt behoven under åren 2015-2020.

Lantråd

Veronica Thörnroos

Minister

Fredrik Karlström

# **Förslag till ändring (6) av landsbygdsutvecklingsprogrammet för landskapet Åland för perioden 2014 - 2020 (cci 2014fi06rdrp002)**

Ålands landskapsregering föreslår följande ändring av landsbygdsutvecklingsprogrammet för landskapet Åland perioden 2014 - 2020 i enlighet med Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 808/2014 artikel 4 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU), artikel 11 a och 11 b. Ändringen påverkar inte Partnerskapsöverenskommelsen.

Ett preliminärt förslag till programändring med en indikativ finansiering och huvudriktlinjer har presenterats för programmets övervakningskommitté den 7 december 2020 utgående från den information som landskapsregeringen hade tillgång till i mitten av november 2020. Övervakningskommittén beslöt godkänna förslaget och ge förvaltningsmyndigheten fullmakt att färdigställa ändringsförslaget efter att Kommissionens förslag till övergångsbestämmelser antagits, och beslutet om tilläggsfinansiering till medlemsstaterna faststälts. Vidare beviljades förvaltningsmyndigheten fullmakt att överföra de föreslagna ändringarna i SFC-datasystemet i enlighet med de tekniska kraven i systemet. Övervakningskommittén har på sitt möte den 4 maj 2021 fått ta del av programändringsförslaget som överlämnats till EU-kommissionen via SFC-datasystemet den 18 mars 2021 och som återsänts av kommissionen för ytterligare åtgärder den 19 april 2021. Övervakningskommittén antecknade ärendet till sin kännedom.

Den s.k. övergångsförordningen (EU) nr 2020/2220<sup>1</sup> antogs den 23 december 2020. Övergångsförordningen omfattar åren 2021 och 2022 varvid finansieringen för de båda övergångsåren ska tillfogas programbudgeten med beaktande av de villkor och öronmärkningar som fastställs i förordningen. Därmed har förvaltningsmyndigheten varit tvungen att omarbetat förslaget utgående från de gällande bestämmelserna.

## **1. Beskrivning av ändringens huvudsakliga innehåll.**

Ändringens huvudsakliga innehåll med motivering beskrivs nedan.

---

<sup>1</sup> EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2020/2220 av den 23 december 2020 om fastställande av vissa övergångsbestämmelser för stöd från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) under åren 2021 och 2022 och om ändring av förordningarna (EU) nr 1305/2013, (EU) nr 1306/2013 och (EU) nr 1307/2013 vad gäller resurser och tillämpning under åren 2021 och 2022 och förordning (EU) nr 1308/2013 vad gäller resurser och fördelningen av sådant stöd under åren 2021 och 2022

Ändringarna görs med anledning av den tvååriga övergångsperioden (åren 2021 och 2022). Ändringarna görs också med anledning Europeiska unionens förslag om att komplettera den ordinarie fleråriga rambudgeten 2021 - 2027 med en återhämtningsfinansiering. Återhämtningsfinansieringen presenterades i slutet av maj 2020 i KOM (2020) 442 och ska bidra till EU:s återuppbyggnad efter Covid-19 pandemin. Återhämtningsfinansieringen bidrar för jordbruket och landsbygdens del med 1 821 146,40 euro som under åren 2021 och 2022 ska förstärka landsbygdsutvecklingsfondens finansiering av Ålands landsbygdsutvecklingsprogram för perioden 2014 - 2020. Insatserna som finansieras med återhämtningsfinansiering ska stödja genomförandet av gemenskapens strategier inom den "Gröna given" som omfattar jordbruket och landsbygden, det vill säga "Från jord till bord-strategin" och "Biodiversitetsstrategin". Insatserna ska därmed ha fokus på miljö- och klimat men också innovation och digitalisering.

Enligt bilaga I i Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 808/2014 ska medlemsstaterna i sina landsbygdsutvecklingsprogram fastställa de insatser som kommer att finansieras med det tilldelade beloppet.

För övergångsperioden kommer finansiering tillhörande programperioden 2021 - 2027 att kunna användas (sk. nya pengar). Medlemsstaterna ska i sina landsbygdsutvecklingsprogram fastställas även de insatser som kommer att finansieras med nya pengar. Övergångsperioden föranleder även övriga åtgärder så som förlängning och anpassning av åtaganden (M10 och M11) som har ingåtts under åren 2014 - 2020. Utöver nya EU-medel och motsvarande nationell motfinansiering kommer programmet att behöva tillföras även mera nationella medel för att finansiera LFA:s nationella husdjursförhöjning under åren 2021 och 2022.

I programbudgeten för åren 2014 - 2020 finns även outnyttjade medel (sk. gamla pengar) som föreslås bli omfördelade från åtgärd M02 och M13 till M10 för att försäkra ett effektivt genomförande av programmet. Detta föranleder även en omfördelning av programfinansieringen mellan de olika fokusområdena. Även inom den nationella tilläggsfinansieringen (sk. top-ups) föreslås överföringar och justeringar.

Med anledning av övergångsperioden och på grund av att programmet tillförs både återhämtningsfinansiering och nya pengar ska nya målindikatorer för varje finansieringsslag fastställas för år 2022 (Programdokumentets kapitel 11).

## 1.1 Förlängning av varaktigheten av programmet

Föreslås att landsutvecklingsprogrammet 2014 - 2020 ska tillämpas under åren 2021 och 2022.

Motivering:

Enligt kommissionens förslag till reform<sup>2</sup> av den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) efter 2020 skulle medlemsstaterna börja genomföra sina strategiska planer från och med den 1 januari 2021. Detta skulle

---

<sup>2</sup> Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för

innebära att medlemsstaterna lämnar in sina strategiska planer senast den 1 januari 2020 och att kommissionen godkänner dessa planer under årets lopp. Med tanke på det rådande läget i både parlamentet och rådet står det klart att grundrättsakterna och de påföljande delegerade akterna och genomförandeakterna inte kommer att antas formellt före januari 2020 och att det därför kommer att vara nödvändigt att planera för en övergångsperiod.

Denna övergångsperiod kommer att kräva en förlängning av den nuvarande rättsliga ramens tillämplighet och anpassningar av vissa regler för att säkerställa kontinuiteten i den gemensamma jordbrukspolitiken fram till dess att det nya systemet har införts.

Utan en förlängning av landsbygdsutvecklingsprogrammet 2014 - 2020 riskerar jordbrukare och andra stödmottagare att inte få stöd under övergångsperioden.

Stöden som beviljas från landsbygdsutvecklingsprogrammet har en stor betydelse för det åländska jordbruket och livsmedelsindustrin varför det är viktigt att stöd kan beviljas också under övergångsperioden.

Enligt artikel 1.2 i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) nr 2020/2220 (Övergångsförordningen) ska medlemsstaterna begära om förlängning av landsbygdsutvecklingsprogrammet för övergångsperioden för att programmet ska kunna tillämpas under åren 2021 - 2022.

### **1.1.1 Ändring av strategin**

Föreslås att en betydande del av det budgeterade beloppet för investeringarna i fysiska tillgångar (M04) styrs till investeringar som effektiviserar vattenanvändningen inom jordbruket (fokusområde 5A) och till investeringar i fysiska tillgångar (M04) som främjar en hållbar samhällsekonomi genom att underlätta tillgången till och användningen av energi från förnybara källor och öka användningen av biprodukter, avfall, restprodukter och andra råvaror som inte är avsedda till livsmedel (fokusområde 5C) samt till investeringar i fysiska tillgångar (M04) för att återställa, bevara och förstärka den biologiska mångfalden. (fokusområde 4A).

Motivering:

Under övergångsperioden 2021 - 2022 ska medlemsstaterna enligt artikel 1.2 i förordning (EU) nr 2022/2020 upprätthålla samma miljöambition i sina landsbygdsutvecklingsprogram som under programperioden 2014 -

---

landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013 (COM(2018) 392 final – 2018/0216(COD)). Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av förordning (EU) nr 1306/2013 (COM(2018) 393 final – 2018/0217(COD)). Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter, (EU) nr 1151/2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel, (EU) nr 251/2014 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, aromatiserade vinprodukter, (EU) nr 228/2013 om särskilda åtgärder inom jordbruket till förmån för unionens yttersta randområden och (EU) nr 229/2013 om särskilda åtgärder inom jordbruket till förmån för de mindre Egeiska öarna (COM(2018) 394 final/2).

2020. Detta innebär att samma andel av det totala EJFLU-beloppet ska fortsättningsvis avsättas för s.k. artikel 59.6-åtgärder som bidrar till begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt miljöfrågor. Av det totala EJFLU-beloppet som tilldelades landsbygdsprogrammet för Åland för perioden 2014 - 2020 har 74,13 % avsatts för sådana åtgärder. Till dessa åtgärder räknas miljö- och klimatvänligt jordbruk (M10), Ekologisk produktion (M11) och Kompensationsersättning (M13) vilka bidrar till unionsprioritet 4 (Återställa, bevara och förbättra ekosystem som är relaterade till jord- och skogsbruket). Den redan höga anslutningen till dessa arealbaserade åtgärder gör det svårt att med enbart dem upprätthålla samma miljöambition mätt i procentandelen avsatta medel då den totala arealen inte förväntas öka under övergångsperioden.

För att undvika en sänkt miljöambition i landsbygdsutvecklingsprogrammet under övergångsperioden kommer därför en betydande del av det budgeterade beloppet för investeringarna i fysiska tillgångar (M04) att styras till investeringar som främjar en hållbar samhällsekonomi genom att underlätta tillgången till och användningen av energi från förnybara källor och öka användningen av biprodukter, avfall, restprodukter och andra råvaror som inte är avsedda till livsmedel (fokusområde 5C inom unionsprioritering 5<sup>3</sup>) även om det finns en osäkerhet beträffande efterfrågan av finansiering i det korta tidsperspektiv som övergångsperioden innebär. Landsbygdsprogrammet har inte tidigare omfattat åtgärder som primärt bidrar till detta fokusområde då behovsanalysen visade att det är mera lämpligt att stöda sådana projekt med andra finansieringsalternativ.

Behovet att förstärka insatserna för att bekämpa klimatförändringarna ökar hela tiden vartefter effekterna av klimatförändringarna är påtagliga såväl globalt som lokalt.

Lantbruk och livsmedelsförädling är energiintensiva verksamheter och en viktig faktor i lantbruket och livsmedelsförädlingens hållbarhetsarbete är effektivisering av energianvändningen och optimera produktionen samt minska belastningen från produktionen genom aktivt arbete för utvecklande av produktionssystem som bygger på förnyelsebara energikällor, återanvändning av resurser och investering i teknik och metoder som kännetecknas av låg klimatbelastning. För att effektivt kunna fokusera resurser gentemot dessa behov samt för att utveckla programadministrationen och det åtgärdsutbud som finns tillgängligt för att utveckla landsbygden inför kommande programperiod är det angeläget att arbeta med de möjligheter som fokusområde 5C innebär. Att dessutom renodla, prioritera klimatåtgärderna underlättas genom att de får öronmärkta anslag med ett eget fokusområde som kan lättare kan följas upp. Det ökar programmets synlighet, status och roll i samhället om insatserna kan påvisa konkreta klimatåtgärder som strävar efter att minska användningen av fossila bränslen och på sikt den globala uppvärmningen.

Därutöver styrs en del av det budgeterade beloppet för investeringarna i fysiska tillgångar (M04) till investeringar som effektiviserar vattenanvändningen inom jordbruket (fokusområde 5A inom unionsprioritet 5). Landsbygdsprogrammet har inte heller omfattat åtgärder som primärt bidrar till detta fokusområde då inget särskilt behov för att effektivisera vattenanvändningen på Åland kunde konstateras i behovsanalysen.

I swot-analysen konstateras att den årliga mängden nederbörd överskrider odlingarnas vattenbehov. I takt med att effekterna av klimatförändringarna blir tydligare konstateras att nederbörden på Åland faller allt mer

---

<sup>3</sup> Främja resurseffektivitet och stödja övergången till en koldioxidsnål och klimattålig ekonomi inom jordbruks-, livsmedels- och skogsbrukssektorn



periodiskt i större mängder men allt mindre under den faktiska växtperioden samtidigt som periodvis förekomsten av höga temperaturer leder till en ökad avdunstning. Detta tydliggör behovet att hantera effekterna av klimatförändringen genom att skapa system som kan säkerställa och fördela vattentillgången under grödornas växtperiod men också att säkerställa i system som kan hantera och dränera de periodvisa stora nederbördsmängder som annars kan hota att förstöra skörd eller odlingsförhållanden.

Ytterligare används en del av det budgeterade beloppet för investeringarna i fysiska tillgångar (M04) till investeringar för att återställa, bevara och förstärka den biologiska mångfalden (fokusområde 4A inom unionsprioritet 4). Inom programmet har endast de arealbaserade åtgärderna M10 och M13 primärt bidragit till detta fokusområde

Återställande, bevarandet och förstärkningen av den biologiska mångfalden har under flera programperioder varit en central prioritering för de åländska landsbygdsutvecklingsprogrammen. Strategierna för utvecklande av området har generellt sett utgått från breda och generella insatser på arealbaserade grunder. Inför övergångsperioden anser programförvaltningen det angeläget att de fortsatt genomförda arealbaserade åtgärderna kompletteras med mer inriktade insatser som kan anpassas till specifika områden och behov och som baseras på en investering.

Skogsbruket är ett område som tidigare inte omfattats av genomförande av landsbygdsprogrammet. I programmets behovsbeskrivning konstateras dock att skogen utgör en betydande del av landarealen och skogsmarken utgör därmed en viktig faktor i arbetet med bevarande och utvecklande av biodiversiteten för den åländska naturen och programförvaltningen ser det därför som angeläget att utvecklingen av biodiversiteten inom skogsbruket kan utvecklas genom punktinsatser finansierade från landsbygdsutvecklingsprogrammet då det också får sekundära effekter i form av långsiktig koldioxidbindning.

## 1.2 Fördelning av återhämtningsfinansiering

I samband med förhandlingarna kring unionens långtidsbudget har det också överenskommits om ett omfattande återhämtningspaket som ska stödja medlemsstaternas återhämtning från de följder som Covid-19 pandemin orsakat. I paketet ingår också medel som skall förstärka Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och genom fonden finansiera återhämtningsåtgärder. Medlemsstaten Finland erhöll ca 210 miljoner euro och dessa medel skall fördelas på de två landsbygdsutvecklingsprogram som finns i Finland. Den andel som fördelas till Ålands landsbygdsutvecklingsprogram utgör 0,87 % av den totala pott som fördelats till Finland eller 1 821 146,40 euro. Finansieringen skall stödja målen i den gröna given och ha en tonvikt mot miljö och klimat samt grön ekonomi, digitalisering och socioekonomisk hållbarhet.

Ingen nationell motfinansiering kommer att användas varvid EU:s finansieringsandel är 100%. Med hänvisning till offentliga Ålands ansträngda ekonomi på grund av Covid-19 pandemin föreslås ingen motfinansiering till återhämtningsfinansieringen.

Återhämtningsfinansieringen kräver en separat budgetuppföljning varför de behöver öronmärkas till specifika åtgärder. Detta föranleder ändringar i programdokumentets kapitel 5 (Beskrivning av strategin), kapitel 8 (Beskrivning per åtgärd), kapitel 10 (Finansieringsplan) och kapitel 11 (Indikatorplan).

### 1.2.1 Nya åtgärder tillfogas programmet

Föreslås att åtgärd M07 (Grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen i landsbygdsområden) tillfogas programmet och att 500 000 av återhämtningsfinansieringen tilldelas åtgärden.

Föreslås vidare att åtgärd M16 (Samarbete) tillfogas programmet och att 300 000 euro tilldelas åtgärden.

Åtgärderna införs i programdokumentet som nya punkter 8.2.5 (Grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen i landsbygdsområden) och 8.2.8 (Samarbete).

Motivering:

Landsbygdsutvecklingsprogrammet har inte omfattat åtgärd M07 tidigare men åtgärden anses nu vara nödvändig för att effektivera miljöarbetet på landsbygden och i jordbruket i synnerhet. Nya lösningar och verktyg behövs för att möta landsbygdens och lantbrukets miljö- och klimatutmaningar i framtiden så att lantbruket ska kunna bidra till de utsläppsminskningar av både näringsämnen och växthusgaser som fastställts på både EU- och nationell nivå.

Åtgärden främjar miljö- och socioekonomisk hållbarhet i landsbygdsområden genom aktiviteter som syftar till återställande och uppgradering av det naturliga arvet i byar och landsbygdslandskap och ökar därmed invånarnas trivsel i sin närmiljö.

Målsättningen är att genom områdesvisa utredningar och planer främja och utveckla skötseln av områden med höga naturvärden i syfte att bevara den biologiska mångfalden och det öppna jordbrukslandskapet i jordbruksområdena samt att effektivera utnyttjandet av näringsflöden och minska näringsbelastningen på sjöar och vattendrag i syfte att förbättra sjöarnas och kustvattenförekomsternas ekologiska status. De lokala utredningarna och planerna ska öka jordbrukarnas och andra markförvaltares medvetenhet av situationen i sin närmiljö och hjälpa dem att hitta de mest lämpliga insatserna som ger den bästa effekten i just det egna området.

Samtliga jordbrukare och andra markförvaltare i ett område görs delaktiga i planeringen och i genomförandet av insatserna vilka även kan leda till andra former av samarbete och utveckling av andra aktiviteter så som rekreations- och kulturaktiviteter. Allas miljömedvetenhet kan ökas och en bättre miljöeffekt uppnås jämfört med enskilda, spridda punktinsatser.

Lokalt genomförda riktade insatser som förbättrar miljön bidrar till programmets tvärgående miljömål genom att skapa förutsättningar för främjande av jordbrukstest vattenvård och biologisk mångfald. Åtgärden kan även leda till innovationer och till att nya metoder tas i bruk.

Åtgärden genomförs som olika projekt som effektiviserar genomförandet av programmets miljöinsatser, men även andra insatser som främjar miljön. Stödet betalas till den som genomför projektet.

Åtgärden omfattar två underåtgärder

- 01 Utarbetande av förvaltningsplaner för områden med högt naturvärde
- 02 Utredningar av naturarvet på landsbygden och i områden med högst naturvärde samt åtgärder för att öka miljömedvetenheten

Landsbygdsutvecklingsprogrammet har inte omfattat åtgärd M16 tidigare men åtgärden anses nu vara nödvändig för att effektivisera samarbetet inom näringen både inom Åland och med institutioner utanför Åland för att hantera de småskalighets- och utvecklingsproblem som de glesta strukturerna och insulära lägen som karakteriserar programområdet.

Den livsmedelsindustri som finns på Åland är avgörande för jordbruket idag samtidigt som den lokala marknadens begränsade omfattning begränsar utvecklingsmöjligheterna för industrin samtidigt som möjligheter till export ofta är avgörande samtidigt som export kräver en produktion med en lönsamhet som kan hantera de höga transportkostnaderna som karakteriserar programområdet. Programadministrationen bedömer att Covid-19 pandemin kan innebära att transportkostnaderna och de problemen med glesta strukturerna och effekterna av Ålands avskilda läge kan ytterligare förstärkas.

För att förebygga och förekomma detta så att Åland kan bibehålla eller öka primärproduktionen och förädlingsindustrin är syftet med åtgärden att stödja utvecklingen av nya produkter, metoder, processer och tekniker inom jordbruket och livsmedelsförädlingen samt även inom skogsbruket. Målsättningen är att göra det möjligt för aktörerna att genomföra studie- eller utvecklingsprojekt eller genom investeringar testa nya verksamheter, tekniker, produkter, digitaliseringsprocesser eller andra arbetssätt som kan utveckla och förstärka den åländska landsbygden och livsmedelsproduktionen.

Målsättningen är vidare att åtgärderna inom insatsen skall stödja en ökad konkurrenskraft inom jordbruk och trädgårdsnäring men också stödja en ökad konkurrenskraft inom hela livsmedelskedjan samt bidra till en allmän utveckling och sysselsättning på landsbygden och stödja konkurrenskraften inom de små företagen verksamma inom livsmedelsbranschen.

Åtgärderna genomförs med återhämtningsfinansiering vilket innebär att projekten som stöds kommer att ha en tonvikt på grön ekonomi, digitalisering och socioekonomisk hållbarhet.

I programmet föreslås genomföras en av de tillgängliga underåtgärderna; 16.2 Pilotprojekt och utveckling av nya produkter, metoder och teknik inom jordbruk, livsmedel och skogsbruk.

## 1.2.2 Återhämtningsfinansiering till befintliga åtgärder

Föreslås att återhämtningsfinansiering används även för att finansiera insatser inom åtgärd M10 (miljö- och klimatvänligt jordbruk):

- åtaganden om skötsel av kulturmark
- åtaganden om skötsel av naturbeten med höga naturvärden
- åtaganden om riktade insatser på naturbeten
- odling av markförbättrande grödor (ingår i Balanserad användning av näringsämnen)

Motivering:

Kommissionen förutsätter att medlemsstaterna inte sänker miljöambitionen i sina befintliga landsbygdsutvecklingsprogram under övergångsperioden. Därför bör minst 37 % av återhämtningsfinansieringen avsättas till åtgärder som är särskilt gynnsamma för miljön och klimatet, för djurskydd eller för samarbetsverksamhet inom Leader. Enligt den föreslagna finansieringsfördelningen avsätts 45% av programmets återhämtningsfinansiering genom åtgärd M10 till sådana åtgärder.

Dessutom, om medlemsstaten inte kan säkerställa att samma totala andel i procent av EJFLU-bidraget avsätts även under övergångsperioden för åtgärder som är särskilt gynnsamma för miljön och klimatet, bör 55 % av återhämtningsfinansieringen avsättas till åtgärder som främjar ekonomisk och social utveckling i landsbygdsområden, så som till investeringar i fysiska tillgångar, jordbruks- och affärsutveckling, stöd till grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen på landsbygden samt samarbete.

I Ålands landsbygdsutvecklingsprogram har 74,13 % av EJFLU-bidraget som tilldelats programmet för åren 2014 - 2020 avsatts till åtgärder som är särskilt gynnsamma för miljön och klimatet (M10, M11 och M13). För åren 2021 och 2022 kommer programmet att tilldelas ytterligare 8 672 788,36 euro (inklusive återhämtningsfinansiering) i EJFLU-bidrag. Enligt den föreslagna finansieringsfördelningen för åren 2021 och 2022 kommer inte längre samma (74,13%) andel EJFLU-bidrag för åtgärder som är särskilt gynnsamma för miljön och klimatet att uppnås under perioden 2014 – 2022. Detta på grund av den redan höga anslutningen till de arealbaserade åtgärderna M10, M11 och M13 varvid ingen nämnvärd arealökning kan förväntas under åren 2021 och 2022. Däremot avsätts 55% av återhämtningsfinansieringen till åtgärder som främjar ekonomisk och social utveckling (M04, M07 och M16).

## 1.2.3 Sammanfattning av användning av återhämtningspengar

Åtgärd	Belopp
M07	701 630,52
M10	819 515,88
M16	300 000,00
<b>Totalt</b>	<b>1 821 146,40</b>

### 1.3 Användning av finansiering av tillhörande programperioden 2021 - 2027

Programmet kommer att tilldelas 6 851 624,56 euro i EJFLU-bidrag för åren 2021 – 2022. Beloppet används för att finansiera programmets befintliga åtgärder enligt principen gamla åtgärder + nya pengar.

EU:s finansieringsandel är oförändrad (36,5 %/Leader 65 %). Den nationella motfinansieringen uppgår till 11 508 448,13 euro.

Föreslås att beloppet fördelas till de enskilda åtgärderna enligt följande:

Åtgärd	Budget 2021 - 2022	
	Totalt	Varav EJFLU
M01 Kunskapsöverförings- och informationsåtgärder (2A)	60 000,00	21 900,00
M02 Rådgivningstjänster		
– Ekonomirådgivning (2A)	30 000,00	10 950,00
– Miljörådgivning (P4)	10 000,00	3 650,00
M04 Investeringar i fysiska tillgångar		
– Stöd till investeringar i jordbruksföretag (2A)	2 056 793,37	750 729,58
– Energiinvestering inom jordbruk (5C)	500 000,00	182 500,00
– Effektivisera vattenförvaltningen inom jordbruk (5A)	975 866,36	356 191,22
– Stöd till investeringar i bearbetning/ marknadsföring och/eller utveckling av jordbruksprodukter (3A)	1 200 000,00	438 000,00
– Energiinvestering inom livsmedelsförädling (5C)	1 100 000,00	401 500,00
– Skog (P4)	500 000,00	182 500,00
M06 Jordbruks- och affärsutveckling (startstöd)	288 000,00	105 120,00
M10 Miljö- och klimatvänligt jordbruk	2 185 169,14	797 586,74
M11 Ekologisk produktion	2 014 650,00	735 347,25
M13 Stöd till områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar (kompensationsersättning, LFA)*	6 482 400,00	2 366 076,00
M19 Stöd till Leader-program	527 049,38	342 582,10
M20 Tekniskt stöd	430 114,14	156 991,67
<b>Totalt</b> (utan överföring från Pelare I)	<b>18 360 042,42</b>	<b>6 851 624,56</b>

\* Tabellen omfattar inte tilldelningen från Pelare II, se punkt 1.4.2

Detta föranleder ändringar i programdokumentets kapitel 10 (Finansieringsplan) och kapitel 11 (Indikatorplan). Dessutom fastställs mål för år 2025 i resultatramen i programdokumentets kapitel 7.

Motivering:

För att upprätthålla kontinuitet i arbetet med genomförande av åtgärderna inom kunskapsöverföring och kompetensutveckling samt åtgärder för att förbättra konkurrenskraften inom jordbruket och livsmedelsförädlingen samt att fortsatt stimulera nyetableringar inom jordbruket är det viktigt att dessa åtgärder görs tillgängliga med tillräcklig finansiering också under övergångsperioden. De behov som beskrivs i programmet inför 2014 - 2020 kvarstår och under programperioden har enskilda händelser som t.ex. krisen inom mjölknäringen och den kraftiga torkan under 2018 visat att näringen ständigt behöver arbeta med resiliensfrågor för att kunna bibehålla och utveckla produktionen samt förbättra lönsamheten inom näringen.

För att upprätthålla de miljöeffekter som redan uppnåtts bör finansiering av de åtaganden om miljöersättning och åtaganden om ekologisk produktion som ingåtts under programperioden garanteras under övergångsperioden. Samtliga åtaganden bör därför kunna förlängas med samma villkor och ersättningsbelopp.

Stödet till områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar ska kompensera jordbrukare för extrakostnader och inkomstbortfall relaterade till begränsningarna. Stödet har en stor betydelse för de ekonomiska förutsättningarna för bedrivande av jordbruk på de enskilda gårdarna på Åland och är viktigt för bibehållandet av ekonomiskt livskraftiga gårdsbruksheter och därmed till upprätthållandet av sysselsättningen på landsbygden och främjandet av landsbygdsområdenas ekonomiska utveckling. Det är viktigt att stödet kan betalas till samma belopp under övergångsperioden.

I sammanhanget konstateras att det också viktigt att upprätthålla det framgångsrika arbetet med lokal utveckling enligt Leader-metoden varför det är motiverat att också under övergångsperioden försäkra finansiering för den lokala aktionsgruppens arbete.

### **1.3.1 Uppdatering av indikatorplanen**

Den ökade finansieringen och den ändrade finansieringsplanen föranleder ändringar i också i indikatorplanen. Beloppet som tilldelats programmet för åren 2021 - 2022 har fördelats till de enskilda åtgärderna enligt det behov av finansiering som förvaltningsmyndigheten utgående från genomförandet av programmet under åren 2015 - 2020 har bedömt föreligga under åren 2021 - 2022. Den tilldelade finansieringen för åren 2021 och 2022 återspeglas både i de fysiska och i de finansiella utgångsindikatorerna.

De fysiska utfallsindikatorerna, så som antal stödmottagare, antal projekt och antal hektar fram till programperiodens utgång år 2022 har uppskattats utgående från genomförandet av programmet under åren 2015 - 2020 och det intresse som visats för de enskilda åtgärderna och insatserna under denna period.

Den fysiska utfallsindikatorn för de arealbaserade åtgärderna M10, M11 och M13 utgörs av antal hektar. Mål har inledningsvis ställts för år 2020 och medel har tilldelats till de enskilda åtgärderna och insatserna på basen av arealen (ha x euro/ha) så att de budgeterade medlen för en insats motsvarar exakt den förväntade arealen. Genomförandet fram till år 2020 motsvarar dock i varierande grad den förväntade anslutning. Den fysiska utfallsindikatorn fram till år 2022 har därför justerats på basen av genomförandet och finansiering har

tilldelats enligt den realistiska anslutningen för att undvika överbudgetering. Därför har den fysiska arealen som förväntas erhålla miljöersättning (M10) minskat från 11 376,00 hektar till 11 246,00 hektar och den totala fysiska arealen som förväntas erhålla ersättning för ekologisk produktion (M11) har minskat från 3 311,00 hektar till 3,226,00 hektar. Däremot har arealen som erhåller kompensationsersättning (M13) varit större än förväntat varvid den fysiska utfallsindikatorn har ökat från 14 350 hektar till 14 500 hektar.

Målindikatorerna 9, 10 och 12 som gäller åtgärd M10 har ändrat då arealen som förväntas vara ansluten till de enskilda insatserna fram till år 2022 har uppdaterats utgående från den verkliga anslutningen under perioden 2015 - 2020 (se ovan). Procentandelen jordbruksmark som omfattas av åtaganden som stöder fokusområde 4A har minskat medan procentandelen jordbruksmark som omfattas av åtaganden som stöder fokusområde 4A och 4B har ökat då anslutningen fram till år 2022 har reviderats. Förändringen har således en direkt koppling till förlängningen av programperioden.

Mål indikator 21- % av landsbygdsbefolkning som täcks av lokala utvecklingsstrategier. Hela landskapet Åland omfattas av en enda lokal aktionsgrupp (LAG) vilket medför att procentandelen av befolkningen som omfattas av lokala utvecklingsstrategier överstiger 100 % då Åland under en mycket lång tid haft en växande befolkning. Att justera målkriteriet med en prognos för befolkningsutvecklingen bedöms inte som ett alternativ eftersom det ändå inte visar på en större andel av landskapet Åland som omfattas av lokala utvecklingsstrategier. Indikatorn är inte lämplig för Ålands landsbygdsprogram och landskapsregeringen ser inga behov av att revidera denna.

Mål indikator 22 - % av befolkning som fått förbättrade tjänster/ infrastruktur. I samband med programskrivningen sattes målsättningen för indikatorn nettobefolkning som drar nytta av förbättrade tjänster till 7 000. I uppföljningen har det konstaterats att termen "förbättrad tjänst" tolkats brett varvid det resulterat i att målluppfyllelsen för indikatorn överstiger det ursprungligen programmerade. Då det i uppföljningen inte heller varit möjligt att identifiera unika personer har det ytterligare påverkat den höga målluppfyllelsen. Programregionen är liten och det bedöms som högst sannolikt att en betydande andel av lokalbefolkningen tagit del av en eller flera förbättrade tjänster.

Målindikator 23 - Arbetstillfällena som skapats. Indikatorn har varit svår att nå, vid slutet av 2020 finns inte arbetstillfällena inrapporterade varför det inte finns behov att revidera denna oaktat en förlängning av perioden. Till arbetstillfällena räknas sådana som inte enbart är aktuella under projektiden

## **1.4 Omfördelning av programfinansiering 2014 - 2020**

### **1.4.1 Omfördelning av EJFLU-medel**

Föreslås att inom åtgärd M02 (Rådgivningstjänster) omfördelas 20 000 euro från miljörådgivning till ekonomirådgivning och 160 000 euro överförs till M10 (Miljö- och klimatvänligt jordbruk). För miljörådgivning återstår således 10 000 euro.

Föreslås vidare att 52 000 euro överförs från åtgärd M13 (Stöd till områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar, LFA) till åtgärd M10.

Omfördelningen har beaktats i programdokumentets kapitel 7 (Resultatramen) kapitel 10 (Finansieringsplan) och kapitel 11 (Indikatorplan).

I programbudgeten har även ingått en helt nationell finansieringsandel s.k. top-up kopplad till M10 (8 888 euro) och M11 (131 000 euro) och som ingick under övergångsåret 2014 i avtalen från programperioden 2007 - 2013. Hela beloppet kopplat till M10 återstår och av beloppet kopplat till M11 återstår 15 342,28 euro. Föreslås att dessa outnyttjade medel överförs till Kompensationsersättnings (M13) nationella husdjursförhöjning för år 2020.

Motivering:

Det har visat sig att stöd till rådgivning inom ekonomi och konkurrenskraft hittills gått som planerat och att anslaget om 50 000 euro redan utnyttjats under programperioden. Inom miljörådgivningen återstår 190 000 euro som inte utnyttjas. Behovet av ekonomisk rådgivning, framför allt rådgivning gällande marknadsanpassning och konkurrenskraft, förväntas öka delvis som en följd av den pågående Covid-19 pandemin. Under programperioden har hittills ingen miljörådgivning anlåtats varvid det är motiverat att överföra medel från miljörådgivning till ekonomirådgivning för att begränsa effekten förorsakade av sviktande marknad för förädling, direktförsäljning och övriga problem förorsakade av Covid-19 pandemin. 160 000 euro överförs till miljöinsatser inom M10 och istället läggs tyngdpunkten på olika miljöprojekt som kan genomföras med hjälp av den nya åtgärden M07 (se punkt 1.2) och som förväntas engagera ett större antal markförvaltare.

Åtgärd M13 har genomförts med gott resultat under åren 2014 - 2020 och målsättningarna har uppnåtts. Endast en liten del av programfinansieringen återstår vid utgången av år 2020 och för att effektivt kunna utnyttja programbudgeten är det motiverat att överföra beloppet till åtgärd M10.

Den nationella tilläggsfinansieringen för M10 och M11 top-ups var knuten till övergångsåret 2014 varvid betalningar under senare år inte har varit aktuell. Under åren 2014 – 2020 har dock den nationella tilläggsfinansieringen för kompensationsersättnings nationella husdjursförhöjning överskridits med 44 435 euro som delvis kan kompenseras med överföringar från den nationella tilläggsfinansieringen från M10 och M11.

#### **1.4.2 Omfördelning av medel som överförs från Pelare I**

Landskapet Åland har tilldelats 17,40 euro av de medel som från Pelare I har överförts till EJFLU genom tillämpning av artiklarna 7.2 och 14.1 i förordning (EU) nr 1307/2013. Beloppet utgör ett extrastöd under räkenskapsåren 2022 och 2023.



Föreslås att beloppet budgeteras under åtgärd M13 (kompensationsersättning). Beloppet anges separat från ordinarie budgetmedel. Till beloppet används en nationell motfinansiering om 30,27 euro varvid det totala beloppet uppgår till 47,67 euro.

## 1.5 Ökning av programmets nationella finansiering

Föreslås att ytterligare 20 205,00 euro tillförs i nationella medel för kompensationsersättningens nationella husdjursförhöjning för att täcka underskottet om 44 435,00 euro för åren 2014 - 2020 (24 230 euro överförs från M10 och M11 top-ups, (se punkt 1.4) samt 824 000,00 euro tillförs för behovet åren 2021 - 2022.

Motivering:

Kompensationsbidraget (M13) består dels av en delfinansierad del som beviljas till samtliga gårdar och därutöver av en helt nationellt finansierad del som betalas till husdjursgårdar. Den nationella förhöjningen är 60 euro per hektar och programbudgeten beräknades för den årliga betalningen under åren 2014 - 2020 utgående från en uppskattad areal. Programbudgeten för åren 2014 - 2020 har varit 2 426 000,00 euro vilket nu har visat sig vara 44 435,00 euro mindre än det verkliga behovet.

Det har varit nödvändigt att ha en differentierad stödnivå på basen av olika brukningssystem. På Åland är den allmänna växtodlingens naturliga begränsningar mindre än den naturliga begränsningen för husdjursproduktionens brukningssystem. Av den anledningen skulle en jämn stödnivå ha lett till en överkompensations till växtodlingen i förhållande till husdjursproduktionen. Det är därför motiverat att stödnivån fortsättningsvis är differentierad.

## 1.6 Övriga ändringar med anledning av övergångsperioden

### 1.6.1 Ändringar i samband med förlängningen av åtaganden.

Ålands landskapsregering avser att i enlighet med artikel 28.5 och 29.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013) samt artikel 14.2 i kommissionens delegerade förordning (EU) nr 807/2014 förlänga de åtaganden om miljöersättning (M10) och åtaganden om ekologisk produktion (M11) som löper ut år 2021 med ett år och därefter år 2022 ytterligare med ett år. Stödmottagaren ska i samband med ansökan om utbetalning ansöka om att åtagandet förlängs. En odlare som inte vill förlänga sitt åtagande kan frånträda åtagandet utan påföljder när åtagandeperioden upphör.

Kommissionen har uppmärksammat landskapsregeringen på att en förlängning innebär att åtagandet fortlöper oförändrat. Därför ska det inte vara möjligt att göra några som helst ändringar i åtagandet i samband med förlängningen. Kommissionen uppmanar därför landskapsregeringen att ändra programdokumentet till den del som gäller tillåtna ändringar i åtagandena i samband med förlängningen (införda i programdokumentet genom den femte programändringen våren år 2020 (kommissionens beslut C (2020) 1536 final).

Programmet ändras så att det inte är möjligt att frånträda de frivilliga komplementen som ingår i ett åtagande om balanserad användning av näringsämnen eller i ett åtagande om ekologisk produktion. Vid förlängningen av ett åtagande om ekologisk produktion som har omfattat både växtodling och husdjursproduktion kan husdjursproduktionen inte frånträdas i samband med förlängningen.

En stödmottagare som omedelbart efter att den inledande perioden om fem år har löpt ut önskar frånträda de frivilliga komplementen eller ekologiska husdjursproduktionen kan ingå ett nytt tvåårigt åtagande.

Detta föranleder ändringar i programdokumentets punkt 8.2.6.2 (tidigare punkt 8.2.5.2) och 8.2.7.2. (tidigare punkt 8.2.6.2).

## 1.6.2 Anpassning till nya tvååriga åtaganden

Med anledning av att programperioden förlängs med två år avser landskapsregeringen år 2021 ingå helt nya två-åriga åtaganden i enlighet med artikel 28.5 andra stycket och artikel 29.3 andra stycket i förordning (EU) nr 1305/2013. Den kortare åtagandeperioden ska fastställas i landsbygdsutvecklingsprogrammet.

Åtagandeperiodens längd fastställs i programdokumentets punkt 8.2.6.2 och 8.2.7.2.

Dessutom bör vissa villkor anpassas till den kortare åtagandeperioden;

- Kvalitetstestet av åkermark som är en förutsättning för erhållande ersättning för balanserad användning av näringsämnen ska utföras senast före utgången av det andra åtagandeåret.
- Hela åtagandearalen som ingår i de tvååriga åtagandena om skötsel av kulturmark eller skötsel av naturbeten med höga naturvärden måste betas båda åren.
- En stödmottagare som ingår ett helt nytt åtagande om ekologisk produktion eller övergång till ekologisk produktion måste delta i de kurser som är en förutsättning för erhållande av ersättningen senast före utgången av det andra åtagandeåret.

Detta föranleder ändringar i programdokumentets kapitel 8.2.6.3.7.1, 8.2.6.3.11.1., 8.2.6.3.13.1., 8.2.7.3.1.1. och 8.2.7.3.2.1.

År 2018 kunde nya åtaganden om ekologisk produktion och övergång till ekologisk produktion ingås och på grund av de begränsade ekonomiska resurserna fastställdes urvalskriterier för att anpassa den godkända arealen till de kvarvarande medlen. För nya tvååriga åtaganden som ingås år 2021 tillämpas inte urvalskriterier.

Motivering:

De flesta åtaganden om miljöersättning och ersättning för ekologisk produktion är från år 2015. Efter det har det varit möjligt att ingå nya åtaganden endast i en begränsad omfattning. Ett behov av att ingå nya åtaganden redan före nästa programperiod inleds år 2023 har konstaterats. För nya åtaganden som ingås från och med år 2021 måste dock en kortare åtagandeperiod fastställas i landsbygdsutvecklingsprogrammet (artikel 28.5 och 29.3 i förordning (EU) nr 1305/2013).

På grund av att programmet tillförts mera finansiering för åren 2021 och 2022 är det inte nödvändigt att begränsa arealen i de åtaganden som ingår år 2021.

## 1.7 Indragning av ytterligare nationell finansiering

Föreslås att ett belopp om 500 000 euro stryks från tabellen ytterligare nationell finansiering M04- Investeringar i fysiska tillgångar (artikel 17) underåtgärd 4.2 Stöd för investeringar för bearbetning/saluföring och/eller utveckling av jordbruksprodukter. Ändringen syns i programdokumentets kapitel 13 samt 13.2.

### Motivering:

Finansieringsramen för underåtgärd 4.2 Stöd för investeringar för bearbetning/saluföring och/eller utveckling av jordbruksprodukter M04 har utökats dels genom programändring 4 där programfinansiering omfördelades från åtgärd M04 (Investeringar i fysiska tillgångar inom jordbruket, 2 A) till M04 (Investeringar i fysiska tillgångar inom livsmedelsförädling, 3 A), dels genom den nu aktuella programändringen där finansiering tillhörande programperioden 2021 - 2027 används för att finansiera programmets befintliga åtgärder. Dessa åtgärder medför att det inte föreligger ett behov av ytterligare nationell finansiering för investeringar i fysiska tillgångar inom livsmedelsförädling.